

Doel

- Herkennen van het persoonlijk voornaamwoord.

VOORBEREIDING

Lees de informatie over het persoonlijk voornaamwoord in hoofdstuk 3 van de algemene handleiding.

Zet op het digibord:

Mag ik een vraag stellen hadiya vraagt thijs
Waar kom jij eigenlijk vandaan vraagt hij
Hadiya zegt ik ben twee jaar geleden geëmigreerd uit iran
In de twintigste eeuw emigreerden veel Europeanen met houten schepen naar amerika weet thijs
Hij vervolgt de immigranten kwamen uit de volgende landen italië, ierland, rusland en duitland
Hadiya zegt sommige mensen werden teruggestuurd omdat ze een besmettelijke ziekte hadden
Wat vreselijk roept thijs

Zet ook op het digibord:

ik jij/je hij zij/ze wij jullie zij/ze
mij/me hem ons

OPFRISSEN

Leestekens

Lees het gesprek op het digibord voor.

De kinderen zeggen om de beurt waar de leestekens moeten staan. Schrijf ze met een andere kleur in de tekst.

'Mag ik een vraag stellen, **Hadiya?**' vraagt **Thijs**.
'Waar kom jij eigenlijk vandaan?' vraagt **hij**.
Hadiya zegt: '**Ik** ben twee jaar geleden geëmigreerd uit **Iran**.'
'In de twintigste eeuw emigreerden veel **Europeanen** met houten schepen naar **Amerika**,' weet **Thijs**.
Hij vervolgt: '**De** immigranten kwamen uit de volgende landen: **Italië**, **Ierland**, **Rusland** en **Duitsland**.'
Hadiya zegt: '**Sommige** mensen werden teruggestuurd, omdat ze een besmettelijke ziekte hadden.'
'Wat vreselijk!' roept **Thijs**.

Woordsoorten

Lees het gesprek op het digibord nog eens voor.
Welke woordsoort is ben? (hulpwerkwoord)
Noem de voltooid deelwoorden. (geëmigreerd; teruggestuurd)
Noem de voorzetsels. (uit; In, met, naar; uit)
Welke woordsoort is twee? (telwoord)
Noem het rangtelwoord. (twintigste)
Welke woordsoort is houten? (stoffelijk bijvoeglijke naamwoord)
Noem de andere bijvoeglijke naamwoorden. (volgende; besmettelijke)
Noem de voegwoorden. (en; omdat)
Welke woordsoort is ziekte? (zelfstandig naamwoord)

Zinsdelen

Lees voor: *Mag ik een vraag stellen, Hadiya?*
Welk zinsdeel is Mag? (persoonsvorm)
Noem het werkwoordelijk gezegde. (Mag stellen)
Noem het onderwerp. (ik)
Noem het lijdend voorwerp. (een vraag)

INSTRUCTIE

Vertel de kinderen dat ze vandaag een nieuwe woordsoort leren: het persoonlijk voornaamwoord.
Het persoonlijk voornaamwoord verwijst naar een persoon.
Wijs op de uitleg in het staalboek.

Lees de bovenste rij woorden op het digibord voor. Vertel dat deze woorden persoonlijke voornaamwoorden zijn. Vertel dat ook de woorden in de onderste rij (mij/me – hem – ons) persoonlijke voornaamwoorden zijn. Schrijf de persoonlijke voornaamwoorden jou/je, haar, jullie, hen/hun in de tweede rij op het digibord.

Kijk nog eens naar het gesprek op het digibord. De kinderen noemen om de beurt een persoonlijk voornaamwoord uit de tekst. (ik; jij, hij; Ik; Hij; ze)

OEFENDICTEE

Wijs op de categoriekaart. De kinderen gebruiken hun staalboek.
Denk aan de categorie en aan de regel. Schrijf dan het woord op en schrijf het nummer van de categorie erboven. Zet een sterretje voor een samenstelling.
Zeg elk woord één maal. De kinderen zeggen het na en schrijven het op.
het dressoir, het meubilair, de stellige.

Zeg elke zin één maal: 1 **De muur wordt geverfd.**
2 **Zij keken naar de eerste documentaire over *houtbewerking.**

3 **André ligt op oma's bank te rusten.**
De kinderen zeggen elke zin in koor na en schrijven de zin in één keer op. Ze schrijven bij **houtbewerking, André** en **oma's** het nummer van de categorie erboven.

NABESPREKING

De kinderen kijken hun dictee na met een kleurpotlood. Schrijf de woorden en de zin op het digibord. Vraag de kinderen om de beurt: *Hoe heb je nagedacht?* Een kind noemt de categorie(ën) en de regel(s). Pas op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Materiaal leerkracht

- Categoriekaart (na trottoirwoord afgedekt)

Woorden:

- **het dre**¹⁰**soir**³¹. Klankgroep **dre**. Laatste klank **e**. Korte klank. En dan schrijf ik de **s** dubbel. Trottoirwoord.
- **het meu**¹⁰**bi**¹³**lair**²⁹. Klankgroep **meu**. Laatste klank **eu**. Tweetekensklank. En dan schrijf ik het woord zoals ik het hoor. Kilowoord. Ik hoor de /ie/, maar ik schrijf de i. Militairwoord.
- **de ste**¹⁰**lla**¹⁰**g**²⁶**e**. Klankgroep **ste**. Laatste klank **e**. Korte klank. En dan schrijf ik de **l** dubbel. Klankgroep **laa**. Laatste klank **aa**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de aa weg. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g.

Zin 1: De muur wordt geverfd.

- **wordt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd altijd stam+t, behalve bij ik en als jij erachter staat.
- **geverfd**. Het is een voltooid deelwoord. Ik denk aan de categoriekaart.

Zin 2: Zij keken naar de eerste documentaire over hout⁸be⁹wer¹⁰king².

- **documentaire**. Leenwoord.
- **hout⁸be⁹wer¹⁰king²**. Samenstelling. 1^e woord: hout. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. Ik hoor of ik d of t moet schrijven. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. 2e woord: bewerking. Voorvoegsel. Ik hoor de /u/, maar ik schrijf de e. Klankgroep **wer**. Laatste klank **r**. Medeklinker. En dan schrijf ik het woord zoals ik het hoor. Zingwoord. Net als bij ding-dong.

Zin 3: An¹⁰dré²³ ligt op o¹⁰ma¹⁰'s¹⁶ bank te rusten.

- **An¹⁰dré²³**. Klankgroep **An**. Laatste klank **n**. Medeklinker. En dan schrijf ik het woord zoals ik het hoor. Caféwoord. Met een streepje op de é.
- **o¹⁰ma¹⁰'s¹⁶**. Klankgroep **oo**. Laatste klank **oo**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de oo weg. Klankgroep **maa**. Laatste klank **aa**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de aa weg. Komma-s bij bezit. Lange klank, y of i aan het eind: komma-s.

Woordsoorten:

Noem het persoonlijk voornaamwoord. (2 Zij)

Welke woordsoort is documentaire (2)? (zelfstandig naamwoord)

Welke woordsoort is eerste (2)? (rangtelwoord)

Noem de voorzetsels. (2 naar, over, 3 op)

Observeer de kinderen. Met welke categorie(ën) hebben ze nog problemen? Kom daar de volgende dag bij het opfrissen en/of tijdens het zelfstandig werken op terug.

Materiaal kinderen

- Staalboek
- Kleurpotlood

BLAK 6 WEEK 1 LES 3 PERSOONLIJK VOORNAAMWOORD

* OPDRACHT 1 Kleur het persoonlijk voornaamwoord.

We leven in een parlementaire democratie met een grondwet.

Ik heb de grondwet van Nederland niet gelezen.

Wist **jij** dat alle kinderen hier leerplicht hebben?

Zij gaan verplicht naar school vanaf vijf jaar.

Ik was blij toen **ik** eindelijk naar school mocht.

Op school maken **wij** altijd iets mee.

Juf Mina vraagt: 'Wat hebben **jullie** in het weekend beleefd?'

'Ronald mag eerst vertellen,' zegt **zij**.

Ronald vertelt dat **hij** een windhoos heeft meegemaakt.

Ik was op de camping in Zeeland, toen de heftige storm opstak.

De mensen raakten in paniek en **ze** vluchtten alle kanten op.

Hebben **jullie** wel eens een windhoos gezien?

* OPDRACHT 2 Welke persoonlijke voornaamwoorden passen erbij?

Kies uit: ik – jij – wij – zij – mij – jou – hem – haar – ons – hen

Ik geef de bal aan **hem**.

Ik geef de bal aan **jou**.

Zij loopt naar **hen** toe.

Zij loopt naar **ons** toe.

Zij drinken.

Wij drinken.

* OPDRACHT 3 Vul het voorzetsel in.

Kies uit: tegen – door – voor – met – in – op

Onderstreep het hulpwerkwoord en het voltooid deelwoord.

Ik **heb** mijn vader vaak **geholpen** **met** kleine klusjes.

Wij **hebben** mooie planten en dieren **in** de tuin **ontdekt**.

Rode klimrozen **zijn** **legen** de schutting op **gegroeid**.

Prachtige citroenvlinders **hebben** **door** de lucht **gefalderd**.

Mijn vader **heeft** de heg **voor** het huis **gesnoeid**.

En ik **heb** de blaadjes **op** een grote hoop **geveegd**.

** OPDRACHT 4 Bedenk voor elke zin een leuk of grappig onderwerp.

Onderstreep de persoonsvorm.

De **papegaai** **vertelt** de kinderen een spannend verhaal.

Wat **geeft** **eigen antwoord**?

_____ balanceren op het touw.

_____ **sprong** soepel door de hoepel.

22

ZELFSTANDIG WERKEN

De kinderen maken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

TIP

Wanneer kinderen moeite hebben met de zinsdelen, laat ze dan steeds de vraag bij het betreffende zinsdeel stellen. Bijvoorbeeld bij het lijdend voorwerp: Wat mag ik stellen? (een vraag)

Bij werkvormen waarbij u kinderen beurtten geeft, kunt u ook de kinderen vragen de beurt door te geven aan een ander kind.